

ENTREVISTA

Maria Mercè Roca

Narradora

“La literatura demostra que la veritat no existeix”

ADA CASTELLS

A Maria Mercè Roca li agrada descobrir els sentiments que amaguen els seus personatges, saber les seves veritats parcials. Per això a ‘L’últim tren’ (Columna) ha donat veu a les dues parts d’una parella en crisi. La novel·la coincideix a les llibreries amb una altra novetat de l’autora: ‘Les millors històries sobre gats’, una antologia de textos literaris en què els felins són protagonistes

A.C. La seva última novel·la es divideix en tres parts. En la primera coneixem el punt de vista de la dona, en la segona el de l’home i en la tercera se’ns parla dels seus sentiments en tercera persona. Per què ha triat aquesta arquitectura?

M.M.R. Els llibres són l’estructura que tenen. El que costa més és trobar la manera d’explicar una història; saber com ordenarà l’acció; descobrir com fer entrar els personatges perquè s’expressin. Jo vaig escriure la història d’aquesta separació només en la veu de la dona i només en la de l’home, però sempre trobava que em faltava alguna cosa. Precisament, el que faltava era donar la veu de l’altre. De fet, el que és la novel·la és la part final perquè el que a mi m’interessava eren les reaccions, els sentiments, el perquè havien arribat fins a aquest punt.

A.C. ¿Poder expressar els dos punts de vista també l’ha ajudada a evitar un discurs moral en favor de l’un o de l’altre?

M.M.R. Sí, l’he defugit volgudament. Sempre em sembla que aquesta no és la funció de la literatura. Ja ho vaig fer a *Delictes d’amor* (el protagonista era un pederasta), i en aquest cas també. Podem veure com són els mateixos personatges els que es contradueixen, es justifiquen i ensenyen les cartes. Les dues veus es complementen i es contradueixen i això m’agrada perquè la veritat no existeix. Sempre és parcial i subjectiva, i això és important tenir-ho en compte en les relacions. No hi ha culpables.

A.C. Ella és una dona amb èxit a la feina però amb un fracàs matrimonial; ell és un desastre laboral però ha trobat l’amor en una altra dona. Sol ser així?

M.M.R. Aquesta dona porta tota la responsabilitat del matrimoni. És madura i forta. Tota la seva vida professional la viu amb orgull. Com a dona professional, ha de demostrar que és més bona que els homes. Es fa càrrec de la filla, de la mare d’ell, de la seva malaltia. No té espai per a l’evasió i alguna vegada que l’ha tingut se l’ha negat pensant que així ho havia de fer. Ell és als antípodes d’ella. És un home sense responsabilitats, però fins a quin punt és així perquè ella no li permet ser d’una altra manera? Les relacions de poder i de necessitat són molt complexes.

A.C. Ella està molt pendent d’ell però no s’adona de la infidelitat.

M.M.R. El que m’agrada d’aquesta dona és que sigui tan bona professionalment i en canvi sigui incapaç de viure amb

JOSEP LOSADA

plenitud el seu matrimoni perquè és impossible ser bo en tot. Ella és advocada i cada dia escolta històries d’enganys matrimonials però no veu aquests símptomes en el

seu marit. Què ha passat? Res. La vida, és a dir, la feina, sortir, canviar el cotxe, netejar el garatge..., mentre el seu home s’estava enamorant d’una altra.

Més d’una dotzena de novel·les, una antologia de gats i una sorpresa

► Maria Mercè Roca va néixer a Portbou el 1958 i viu a Girona. La seva carrera literària, premiada amb guardons com ara el Josep Pla, el Sant Jordi i el Ramon Llull, es va iniciar el 1986 amb *Ben estret*. Des d’aleshores no ha deixat d’escriure novel·les com les exitoses *Temporada baixa*, *Cames de seda* i *Delictes d’amor* i llibres de narracions curtes com *L’escriptura i altres contes*. Aquesta temporada és a les llibreries per partida doble: amb la novel·la *L’últim tren*, amb Columna, i amb una antologia de contes de gats, amb La Magrana.

Li hem demanat com és que aquest felí sol agradar als escriptors: “Els gats són molt independents i aquesta és una característica que sedueix molt. Cada vegada que el gat et mostra afecte és un premi”. Aquesta mena de llibres sovintegen al mercat francès i anglosaxó.

Per Maria Mercè Roca és un símptoma de maduresa que ara es publiqui aquí perquè indica que som un país que “estima els animals”. Roca explica que ha intentat ser original en la tria, ha buscat textos en què el gat tingui realment molta presència i ha hagut de renunciar a algunes joies per problemes de drets editorials. El resultat és un ventall força variat, des de catalans com ara Josep Carner, Salvat-Papasseit i Joan Daniel Beszonoff, fins a fitxatges internacionals com ara Colette, Doris Lessing i Goethe.

I encara una tercera novetat: a banda d’estrenar-se com a antòloga, Maria Mercè Roca ens sorprendrà properament amb una nova faceta, la de representant política, ja que té previst presentar-se a les pròximes eleccions autonòmiques per Esquerra Republicana.

A.C. La institució del matrimoni no queda gaire ben parada en la seva novel·la. Fins i tot el personatge femení diu que és un mal negoci per a les dones. ¿Vostè també ho creu?

M.M.R. En molts casos és així, però crec que tampoc no s’ha inventat cap altra cosa millor. Viure en parella és el més normal i si no s’estableixen unes bases abans d’entrar en aquest joc, malament. Les coses han de ser molt clares des del principi. S’ha de saber què pot donar l’altre i què pots donar tu. El que passa és que quan hi ha l’enamorament no hi ha lloc per a la negociació i després passa el que passa.

A.C. La seva protagonista és la típica dona que viu per als altres. La seva filla ja és diferent. ¿Ha volgut remarcar que hi ha hagut un canvi generacional en aquest aspecte?

M.M.R. S’ha trencat una mica la imatge de la dona que viu per a tothom. Les noies joves viuen d’una altra manera i penso que això està molt bé. Crec que tothom ha de fer el que el cor li diu i que aquesta actitud d’abnegació, de fer les coses per costum i per obligació de gènere, fa que realment aquestes dones no estiguin satisfetes.

A.C. Quin paper juga aquesta novel·la en el conjunt de la seva carrera literària?

M.M.R. És una novel·la més fàcil que *Delictes d’amor*. Se situa en uns paràmetres més normals. Aquí hi ha el repte d’explicar el que s’ha explicat sempre però a la meua manera, amb el meu estil, que acaba sent com la música que hi ha dins de la novel·la i les paraules en què et reconeixes. El que realment m’agrada quan escric és veure que allò és la meua veu. Van passant els anys i penso que la satisfacció que encara et produeix escriure és el fet de sentir-te.

A.C. I quines són les constants que trobem en la seva obra?

M.M.R. Està feta de personatges més que no pas d’acció. Tenen un punt de vulgaritat en el sentit que són normals. M’agrada mirar què hi ha darrere la porta, els sentiments que tenen, que fins i tot ells desconeixen. Em faig moltes preguntes: què poden sentir?, per què?, on els portarà? Sota una aparença de normalitat es remouen les aigües encara que un ni ho sàpiga.